

Ladislau
Episcop de Oradea

II. / 2012

Nr. 454/2012

DESPRE CELEBRAREA SFINTEI LITURGHII

„Celebrarea Liturghiei, ca acțiune a lui Cristos și a poporului lui Dumnezeu orânduit ierarhic, este centrul întregii vieți creștine, atât pentru Biserica universală și cea locală, cât și pentru fiecare credincios. Ea reprezintă culmea lucrării prin care Dumnezeu sfințește lumea în Cristos, precum și a cultului pe care oamenii îl aduc Tatălui, adorându-l prin Cristos, Fiul lui Dumnezeu. Pe lângă aceasta, prin ea Biserica celebrează de-a lungul anului misterele răscumpărării, pe care, într-un anume fel, le face prezente. Celelalte acțiuni sacre și toate faptele vieții creștine se află în relație cu ea, din ea provin și spre ea se îndreaptă. Este, deci, de cea mai mare importanță ca celebrarea Liturghiei - a Cinei Domnului - să fie astfel orânduită încât slujitorii altarului și credincioșii, participând la ea fiecare după condiția proprie, să dobândească în mod mai deplin roadele pentru obținerea cărora Cristos Domnul a instituit jertfa euharistică a trupului și a sângelui său și a încredințat-o Bisericii...”(NGLR 16-17.)

Capitolul I. din Normele Generale ale Liturghierului Roman, introduc prin aceste cuvinte toate acele informații, care ne sunt necesare pentru celebrarea sfintei liturghii. După Conciliul Vatican II, urmând principiile fundamentale ale reînnoirii liturgice, mai multe documente pontificale abordează și separat cultul euharistic și celebrarea corectă a Euharistiei. (v. *Ecclesia de Eucharistia* – Vatican, 2003; *Redemptionis Sacramentum* [RS] – Vatican, 2004). În ultima perioadă, am încurajat în mod repetat studierea minuțioasă a acestor documente, pentru ca celebrările noastre liturgice să oglindească în mod desăvârșit liturgia Bisericii, prin care preoții și credincioșii deopotrivă participă la mărirea lui Dumnezeu și la mulțumirea adusă Lui, totodată primind și harurile mântuitoare ale jertfei lui Cristos pe Cruce. Tocmai de aceea, Biserica solicită de la episcopi și preoți o atenție deosebită privind educarea liturgică a credincioșilor, dar și

orânduirea liturghiei și celebrarea acesteia, ceea ce presupune cunoașterea și respectarea obligatorie a normelor liturgice. Preoții sunt îndemnați în continuare să consacre suficient timp pregătirii corespunzătoare și minuțioase a cultului euharistic, după cerințele timpului liturgic. În afară de aprofundarea personală, aceasta presupune studierea și reîmprospătarea normelor liturgice, discuțiile necesare cu sacristanul, cantorul și ministranții, dar și participarea activă a credincioșilor la sfânta liturghie prin citire, cântare de psalmi, pregătirea darurilor sau alte activități liturgice prevăzute la rubricile relevante.

Doresc să atrag în mod deosebit atenția tuturor asupra comportamentului în cadrul sfintei liturghii, care trebuie să dovedească disciplină, respectarea normelor liturgice, lipsa oricărui semn de dezorganizare sau dezordine, respectarea caracterului sacru al liturghiei – astfel exprimându-se ceea ce la sfânta liturghie se împlinește pentru credincioși și prin credincioși. Normele liturgice relevante subliniază separat pozițiile și gesturile liturgice care „comportă o semnificație specifică fără să necesite alte instrumente de exprimare [...] Poziția în picioare este un gest expresiv care simbolizează învierea; omul se află în legătură cu Dumnezeuul vieții [...] Poziția așezat exprimă ascultarea și învățarea, dar este și un semn al respectului față de autoritate. Atenția comunității, capacitatea sa de ascultare se exprimă prin gestul expresiv al statului jos [...] Prin îngenunchere, omul exprimă micimea propriei sale existențe față de Dumnezeu. Este semnul adorației și al pocăinței.” (M. Kunzler, *Az Egyház liturgiája*, pag. 145 – 147, Agapé 2009)

Ținând cont de toate acestea, în Dieceza de Oradea se va acorda în viitor o atenție deosebită aplicării Normelor Generale ale Liturghierului Roman, publicate în prefața la Missale Romanum, ediția 2000, liturghierul roman a cărui traducere oficială în limba română a fost publicată în 2009. Cu privire la pozițiile adoptate în cadrul sfintei liturghii, conform punctului 43 din normele deja menționate, în Dieceza de Oradea se dispun următoarele:

- **Credincioșii vor sta în picioare** de la începutul cântării de la intrare, respectiv de la procesiunea preotului către altar până la sfârșitul rugăciunii zilei; atunci când se cântă Alleluia înainte de Sfânta Evanghelie; în timpul Sfintei Evanghelii, al Crezului și al rugăciunilor universale; de la invitația „Rugați-vă, fraților...” înainte de rugăciunea Ofertoriului până la sfârșitul sfintei liturghii, cu următoarele excepții:
- **Credincioșii se vor așeza** la prima lectură, la cea de-a doua lectură, la psalmul responsorial, la predică, respectiv la Ofertoriu, la pregătirea darurilor și la păstrarea unui moment de tăcere sfântă după Împărtășanie.
- **Credincioșii vor îngenunchia** la prefacere, cu excepția cazurilor în care locul îngust, mulțimea celor prezenți sau alte motive extraordinare împiedică acest lucru. Acolo unde se obișnuiește ca poporul să îngenuncheze de la sfârșitul Sanctus până la sfârșitul Rugăciunii Euharistice, se va respecta acest

obicei. Cei care nu îngenunchiază la prefacere se vor înclina adânc atunci când preotul face o genoflexiune după prefacere.

Momentul de tăcere sfântă menționat la punctul 45 din normele de mai sus exprimă disciplina și participarea noastră la sfânta liturghie:

- *La timpul potrivit, se va păstra un moment de **tăcere sfântă**, ca parte organică a ritualului. Caracterul acesteia se va adapta după ocazie: la actul penitențial și la invitarea la rugăciune, fiecare se va reculege; la terminarea lecturilor sau a predicii, vom medita scurt la cele auzite; iar după Împărtășanie, Îl vom mări și adora pe Dumnezeu în străfundul inimii noastre. Se recomandă ca, deja înainte de celebrarea eucharistică, să se păstreze liniștea în biserică, în sacristie, în magazie și în încăperile apropiate, pentru ca toți să se poată pregăti cu evlavie pentru sfintele celebrări.*

În continuare, doresc să atrag atenția preoților și asupra următoarelor aspecte, îndemnând la respectarea aplicarea acestora:

- *„**Altarul** pe care jertfa crucii este prezentă în sfintele specii totodată și masa Domnului; prin sfânta liturghie, poporul lui Dumnezeu este invitat să aibă parte din aceasta.”(v.NGLR 296)* De aceea, se va acorda o atenție deosebită ca altarul să fie mereu curat și ordonat, conform normelor, ornat cu lumânări și flori vii. Crucea se va așeza pe altar sau în apropierea acestuia. Accesoriile necesare pentru sfânta liturghie – vasele sfinte și cărțile – trebuiesc pregătite pe măsuta (credență) situată în apropierea altarului și nu pe altar. În cadrul sfintei liturghii, acestea vor fi puse pe altar la Ofertoriu, iar după Împărtășanie, potirele și cărțile se vor așeza din nou pe credență.

- *„**Îmbrăcămintea preotului celebrant** la sfânta Liturghie și la sfintele celebări legate direct de sfânta Liturghie – dacă nu se prevede altfel – este planeta (casula), care trebuie îmbrăcată peste albă și stolă.”(v.NGLR 337)* Concelebranții, dacă nu există suficiente planete, vor oficia în albă și stolă.

- **La sfintele Liturghii concelebrate**, concelebranții se vor apropia de altar și se vor orându-i în jurul lui după terminarea ritualului Ofertoriului, după tămâiere și după răspunsul dat la invitația „*Rugați-vă, fraților...*” înainte de rugăciunea asupra darurilor. (v.NGLR 215). La rugăciunea euharistică, *„concelebranții vor rosti cu voce joasă(puțin mai încet) textele comune, îndeosebi cuvintele prefacerii, pentru ca glasul celebrantului principal să se audă bine.”(v.NGLR 218)*

- **La sărutul păcii** se va aplica practica deja răspândită a datului mâinii, dar *„preotul [...] va rămâne în prezbiteriu, pentru a nu deranja ritualul.”(v.NGLR 154)* Se recomandă ca fiecare să exprime semnul păcii cu moderație, numai cu persoanele aflate în apropierea sa. (v. NGLR 82)

- Conferința Episcopilor din România nu încurajează **împărtășirea în mână**, ba chiar a interzis introducerea acesteia. Totuși, pot fi împărtășiți în mod extraordinar străinii care în țara lor se împărtășesc în acest mod.

- Pentru a se evita abuzurile, cultul euharistic va respecta pe deplin normele. Acest lucru se referă atât la gesturi și poziții, cât și la folosirea textelor sfinte, respectiv la toate reglementările cuprinse în Normele Generale ale Liturghierului Roman și în documentele Sfântului Scaun publicate ulterior.
- Cultul euharistic presupune și slujirea ministranților. Se va acorda o atenție deosebită pregătirii ministranților, pentru ca slujirea lor în jurul altarului să fie demnă de sfintele celebrări, totodată să aprindă în ei respectul și iubirea față de sfințenie. Pentru pregătirea lor, recomandăm preoților publicațiile care pot folosite ca instrucțiuni pentru ministranți în activitățile organizate cu aceștia.

În încheiere, să cugetăm la cele cuprinse la punctul 49 din Directoriul pentru viața și slujirea preoților:

„Trebuie să ne amintim de faptul că celebrarea zilnică a sfintei liturghii are o valoare de neînlocuit pentru preot chiar dacă nu participă niciun credincios. El trebuie să o trăiască ca centrul întregii sale zile și activități zilnice, ca rod al dorinței sale și ca posibilitate de a se întâlni cu Cristos în profunzime și în mod rodnic. Să se îngrijească foarte bine să slujească cu evlavie și spirit de reculegere.

În civilizația de astăzi, care este din ce în ce mai sensibilă la comunicarea prin semne și imagini, preotul trebuie să fie atent la tot ceea ce poate intensifica frumusețea și caracterul sacru al sfintei liturghii. La celebrarea Euharistiei se va asigura un loc corespunzător, curățenia, echiparea corectă a altarului și a tabernacolului, vasele sfinte, veșmintele, cântecele, muzica, liniștea, etc. Toate acestea pot contribui la o participare mai bună la jertfa euharistică. Căci neatenția față de partea simbolică a liturghiei, omisiunile și graba, superficialitatea și dezordinea privează de conținut sfintele semne și slăbesc credința. Cine slujește urât, dă semn despre slăbiciunea credinței sale și nu educă pe alții la credință. În schimb, slujirea frumoasă este cea dintâi cateheză importantă despre jertfa sfântă.

Dincolo de faptul că preotul își pune toate capacitățile în slujba cultului euharistic, el trebuie să facă vie sărbătorirea comună a credincioșilor. El trebuie să respecte ritul stabilit, cărțile liturgice aprobate de autoritatea competentă, fără niciun fel de adăugiri, omisiuni și modificări.”

Normele referitoare la celebrarea sfintei liturghii și prevederile formulate în prezenta, cu privire la gesturi, poziții și alte practici din cadrul sfintei liturghii, se aplică și devin obligatorii la toate parohiile din Dieceza de Oradea începând cu **Duminica Paștilor 2012**. Preoții vor informa credincioșii în mod corespunzător despre toate acestea și îi vor ajuta pentru ca aplicarea normelor să se facă fără greutate.

Nr. 455/2012

SFÂNTĂ LITURGHIE PENTRU VOCAȚII PREOȚEȘTI ȘI CĂLUGĂREȘTI

Pe drumul nostru către preoție am fost însoțiți de rugăciunile multora, grație cărora Tatăl nostru Ceresc ne-a dăruit tuturor marele har al slujirii preoțești. Buzuindu-ne în continuare pe rugăciunea credincioșilor, trebuie să ne străduim să păstrăm mereu vie dedicația izvorâtă din harul vocației, făcând în același timp totul pentru promovarea de noi vocații preoțești și călugărești.

Dieceza de Oradea are în mod deosebit nevoie de aceste rugăciuni. Din acest motiv, în afară de devoțiunile de până acum, fiecare paroh, capelan și preot este rugat să celebreze în prima zi de joi a fiecărei luni o sfântă liturghie pentru vocațiile preoțești și călugărești, cu participarea credincioșilor. Dacă această sfântă liturghie nu poate fi celebrată în prima zi de joi a lunii, se va celebra în ziua imediat următoare în care acest lucru este posibil. Preoții vor informa credincioșii în mod regulat despre această intenție deosebită, încurajându-i ca, prin rugăciuni și prin participarea la sfânta liturghie, să se alătore și ei acestei misiuni urgente – promovarea de noi vocații preoțești și călugărești.

Preoții vor ține o evidență separată cu sfintele liturghii celebrate pentru această intenție și o vor depune la Biroul Episcopal împreună cu celelalte rapoarte. Mulțumesc tuturor pentru asumarea acestei intenții și mă rog și eu ca bunul Dumnezeu să ne asculte rugăciunile pentru vocații.

* * *

Nr. 456/2012

CLERICII ȘI ALEGERILE LOCALE

În acest an, în România vor avea loc alegeri locale. Preoții sunt rugați să respecte cu strictețe prevederile din Codul de Drept Canonic și din alte documente bisericești referitoare la prezența clericilor în partidele politice, respectiv acceptarea de funcții publice care implică participarea la exercitarea puterii laice. Canoanele 285 și 287 din Codul de Drept Canonic sunt relevante în acest sens. Recomand tuturor și punctul 33 din Directoriul pentru viața și slujirea preoților.

* * *

Nr. 457/2012

REALITATEA MORȚII – LANSARE DE CARTE

Recomand din nou preoților conferința și lansarea de carte deja anunțate. Manifestarea intitulată „*Realitatea morții*” va avea loc la **7 martie 2012 ora**

17.00 în sala festivă a Palatului Episcopial, unde profesori de teologie clujeni vor vorbi despre probleme legate de moarte. Manifestația se adresează în primul rând preoților, cateheților și pedagogilor, însă este deschisă tuturor persoanelor interesate. Rog ca toți cei care pot să participe la acest program, care ni se oferă ca parte a pregătirii noastre.

* * *

Nr. 458/2012

PREGĂTIREA CANTORILOR

La **17 martie 2012** vom organiza o pregătire profesional-spirituală pentru organizații și cantorii din Dieceza de Oradea. Programul va începe la **ora 10.00** la Parohia Oradea Seleuș. Tema principală va fi rugăciunea comunitară cântată în cadrul cultului euharistic, cu o atenție deosebită asupra săvârșirii liturgiei orelor în comunitate. Contăm pe prezența fiecărui organist și cantor, de aceea preoții sunt rugați să îi dispenseze de responsabilități pentru această zi. Rugăm să anunțați participarea la Biroul Episcopial până la data de **15 martie 2012**.

* * *

Nr. 459/2012

PROGRAM CU PUBLICUL LA BIROUL EPISCOPAL

În viitor, preoții sunt rugați să își planifice gestionarea problemelor oficiale la Biroul Episcopial după următorul program: luni, marți, joi și vineri între **orele 9.00-14.00**. Miercurea, angajații Biroului Episcopial pot fi solicitați doar în mod excepțional și în probleme urgente. Miercurea este ziua în care au loc ședințele, dezbaterile și deplasările necesare pentru executarea sarcinilor angajaților. Telefonice Biroul Episcopial poate fi contactat și în afara programului de mai sus.

Oradea, 22 februarie 2012

† Ladislau m.p.
Episcop de Oradea